

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 168 | Tarih Eylül 4-10 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 61 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

4 Eylül: "Terör örgütü üyeliği" suçlamasıyla hapis cezasına çarptırılan eski hakim Hüsamettin Uğur, Mayıs 2023'ten bu yana şartlı tahliye hakkına sahip olmasına rağmen tahliye edilmedi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Eylül: Bursa Valiliği 6 Eylül 2023 tarihinde yaptığı açıklama ile Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Dayanışma

Derneği'nin (TAYAD) İstanbul'dan Ankara'ya yapacağı yürüyüşü gerekçe göstererek 5 Eylül 2023 tarihinden itibaren 6 gün süreyle il genelinde her türlü eylem ve etkinliği yasakladı.

8 Eylül: İzmir'de sendikaya üye oldukları için işten çıkarılmalarına direnen 39 işçi darp edilerek gözaltına alındı.

8 Eylül: Urfa'nın Suruç ilçesinde 411 işyerinin kayyum atanan belediye tarafından yıkılmasını protesto eden halka müdahale eden polis 4 kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

5 Eylül: Türk savcılar, İstanbul'daki bir sanat sergisinin açılışından bu yana nü resimler içerdiği ve LGBT propagandası yaptığı gerekçesiyle dinci ve milliyetçi gruplar tarafından hedef alınmasının ardından serginin organizatörleri hakkında soruşturma başlattı.

5 Eylül: Erzurum'da bir mahkeme, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Erzurum Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ndeki bürokratların LGBT bireylere yönelik cinsel istismarda bulunduğu iddialarına ilişkin en az 3 habere erişimin engellenmesine karar verdi.

6 Eylül: Rize Ağır Ceza Mahkemesi, Doç. Dr. Serkan Hacıcaferoğlu'na yönelik taciz ve mobbing iddialarını haberleştiren gazeteciye kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle açılan davada yapılan en az 3 haberin silinmesine karar verdi.

6 Eylül: MHP 27. dönem Van milletvekili adayı Şahin Yağar'ın adının geçtiği 3 habere Erciş Sulh Ceza Hakimliği'nin 6 Eylül 2023 tarihli kararıyla kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

6 Eylül: Erzurum'un Karayazı ilçesi kaymakamı ve belediye kayyımı Muammer Sarıdoğan hakkında çıkan en az 3 habere Karayazı Sulh Ceza Hakimliği'nin kararıyla kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

8 Eylül: İstanbul'da bir mahkeme, kişilik haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle İstanbul Emniyet Müdür Yardımcıları Hakan Bolat ve Cevdet Hürol Öztürk'ün adlarının geçtiği en az 3 habere erişimin engellenmesine ve haberlerin silinmesine karar verdi.

SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Eylül: Türkiye'de bir mahkeme, haklarında yapılan bir şikayet üzerine açılan dava kapsamında Faruk Eren ve Furkan Karabay adlı iki gazeteciye yurtdışına çıkış yasağı koydu.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

5 Eylül: Ezilenlerin Hukuk Bürosu (EHB) avukatı Sezin Uçar ve Ezilenlerin Sosyalist Partisi (ESP) Eş Genel Başkanı avukat Özlem Gümüştaş ifade vermek üzere gittikleri Çağlayan Adliyesi'nde gözaltına alındı.

8 Eylül: Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Yönetim Kurulu Üyesi Muteber Osmanpaşaoğlu'nun emekliliğine 35 gün kala, raporlu olduğu halde ve savunması alınmadan işten çıkarıldığını açıkladı.

KÜRT AZINLIK

5 Eylül: İstanbul'da oynanan Sarıyerspor-Amedspor maçını izlemek için formalarıyla stada gelen, aralarında engelli bir çocuğun da bulunduğu 5 Amedspor taraftarı ırkçı bir grubun saldırısına uğradı.

8 Eylül: Kürt siyasi aktivist Amir Kahrizi, mülteci olarak korunma hakkına sahip olmasına rağmen İran'a sınır dışı edilme tehdidiyle karşı karşıya kaldı.

DİĞER AZINLIKLAR

6 Eylül: Türkiye'nin yayıncılık denetleme kurumu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), LGBTİ karşıtı bir kamu reklamının yayınlanmasına onay verdi.

6 Eylül: ODTÜ mezuniyet töreninde LGBTİ+ bayrağı taşıyan iki öğrenci hakkında açılan soruşturma genişletildi.

Rektörlük, gökkuşağı bayrağı taşıyan üç öğrenci hakkında daha işlem yapılacağını açıkladı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

6 Eylül: İstanbul'da bir cezaevinde tutuklu bulunan yazar Celalettin Can'a iki gün boyunca yemek ve su verilmedi.

8 Eylül: Urfa 1 No'lu T Tipi Cezaevi'nde kalan hasta mahpus Fevzi Arslan'a kullanması zorunlu olan korse verilmedi ve hastaneye sevk edilmedi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

7 Eylül: Suriye'nin kuzeybatısındaki İdlib bölgesinden Türkiye'ye geçmeye çalışırken Türk sınır muhafızları tarafından vurulan bir avukat hayatını kaybetti.

8 Eylül: Mahsa Jîna Emînî protestolarına katıldığı için bir yıl hapis yatan ve Kanada'ya gitmeyi planlayarak Türkiye'ye gelen İranlı tiyatro oyuncusu Ali Pouransari tutuklandı ve Tuzla Geri Gönderme Merkezi'ne (GGM) sevk edildi. Türk yetkililer Pouransari'yi İran'a teslim etmek istiyor.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

5 Eylül: Türkiye'nin güneydoğusundaki Muş ilinde bir Kürt çiftçinin gözaltı merkezinde askerler tarafından ciddi şekilde dövüldüğü iddia edildi.

6 Eylül: Avukatlar Sezin Uçar ve Özlem Gümüştaş ifade vermek için gittikleri İstanbul Adliyesi'nde gözaltına alındı. Savcı kendilerinden kan örneği alınmasını istedi ancak avukatlar kan örneği vermeyi reddetti ve zorla saç örneği alındı.

8 Eylül: İzmir'de yaşayan Oya Ş., Bornova Çamdibi Karakolu'nda görevli polislerin kendisine biber gazı sıktığını, darp ettiğini, cinsiyetçi ve ırkçı söylemlerle saldırdığını belirtti.

8 Eylül: Ankara'nın Çankaya ilçesinde Baki Kuzey isimli bir kişi tartıştığı bekçilerin fiziksel şiddetine maruz kaldı ve ters kelepçe takılarak gözaltına alındı.

KADIN HAKLARI

7 Eylül: Ağustos ayında Türkiye'de otuz bir kadın erkekler tarafından öldürüldü, 20 kadın ise şüpheli bir şekilde hayatını kaybetti.